

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยทางการศึกษาเป็นเทคนิคและเครื่องมือสำคัญสำหรับนักการศึกษาในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ เพราะนอกจากจะทำให้เกิดความรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการแล้วยังช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่มีคุณภาพ การเล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิจัยจะเห็นได้จากแนวนโยบายหรือแผนงานของหน่วยงานต่างๆ อาทิเช่น นโยบายและแนวทางการวิจัยทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 2 (พ.ศ.2535-2539) ซึ่งได้ระบุถึงความจำเป็นในการพัฒนานุเคราะห์ให้มีความสามารถในการทำวิจัยและการเพิ่มบุคลากรทางการวิจัยในการศึกษาทุกระดับ นอกจากนี้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ยังได้กล่าวถึงแนวนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยไว้ว่า สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการวิจัยและพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถขยายขอบเขตของการวิจัยและพัฒนา พร้อมทั้งเร่งผลิตนักวิจัยทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน สร้างความเข้มแข็งทางปัญญาและพัฒนาองค์ความรู้ให้มีมาตรฐาน โดยเฉพาะการเพิ่มการผลิตบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโทและเอกในสาขาการวิจัยและพัฒนาให้มากขึ้น ทั้งนี้เกี่ยวเนื่องมาจากผลสรุปการพัฒนาการศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ในช่วงระยะครึ่งแผนฯ ในด้านคุณภาพของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาพบว่า บัณฑิตในระดับปริญญาตรีขึ้นไปขาดทักษะและประสบการณ์ในการค้นคว้าวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่ผลิตบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก ดังนั้นจึงน่าสนใจที่จะศึกษาว่า มหบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทักษะและประสบการณ์ในการค้นคว้าวิจัยและมีขีดความสามารถในการผลิตงานวิจัยอย่างไร

จากการศึกษาพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับมหบัณฑิตของคณะครุศาสตร์ในด้านการทำงานวิจัยภายหลังสำเร็จการศึกษา จะเป็นในลักษณะของการติดตามผลการปฏิบัติงานของมหบัณฑิตภาควิชาต่างๆ เช่น งานวิจัยของ ประพนอม ภูมิรัตนจรินทร์ (2534) ศึกษาพบว่า มหบัณฑิตภาควิชาอุดมศึกษามีการทำวิจัยหลังสำเร็จการศึกษา 69 เรื่อง และยังมีผลงาน

ทางวิชาการด้านอื่นๆ เช่น การแต่งตำรา 59 เรื่อง บทความ 63 เรื่อง และเอกสารประกอบการสอน 70 เรื่อง ส่วนบัณฑิตสาขาจิตวิทยามีการผลิตผลงานด้านการเขียนบทความมากที่สุด รองลงมาคือการผลิตเอกสารและงานวิจัย (ทิพย์วรรณ ยิ้มสวัสดิ์, 2522) มหาวิทยาลัยการประถมศึกษา มีการผลิตผลงานเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ การแต่งหนังสือหรือตำราเรียน การวิจัยและการเสนอบทความทางวิชาการ (สมบูรณ์ แวงฉิมพลี, 2525) มหาวิทยาลัยศิลปศึกษา มีการแต่งตำราโดยเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง 1-2 เล่ม งานวิจัย 1-2 เรื่อง และบทความทางวิชาการ 1 - 2 เรื่อง (จันทนา แสงสุวรรณ, 2533) ส่วนมหาวิทยาลัยการสอนสังคมศึกษานั้นมีผลงานทางวิชาการส่วนใหญ่เป็นงานเขียนบทความทางวิชาการ (กัญญา เกิดโพธิ์ทอง, 2533) ซึ่งงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมานี้มีลักษณะเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจสภาพการณ์ที่ปรากฏเท่านั้น มิได้มีการระบุถึงปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยเหล่านั้นผลิตงานวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่ส่งผลต่อการทำวิจัยหรือผลิตภาพการวิจัยของมหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลิตภาพการวิจัยของหน่วยงาน ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา แยกได้เป็น 2 ด้านคือ ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย ด้านลักษณะหน่วยงานและสภาพแวดล้อมที่มีส่วนส่งเสริมให้มีการทำวิจัยดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2528; ไพโรจน์ แสงจันทร์, 2528; สมใจ จิตพิทักษ์, 2532; ศิวพร ดิลกโกมล, 2534;

เยาวภา เจริญบุญ, 2537; สุรณี พิพัฒน์โรจนกุล, 2538; Vasil, 1992; Philips and Russell, 1994)

1. คุณลักษณะของนักวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ คุณลักษณะด้านชีวสังคมและคุณลักษณะทางจิตวิทยา

1.1 คุณลักษณะด้านชีวสังคม คือลักษณะต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลทั้งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและที่ได้รับเพิ่มเติมในภายหลัง ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา การอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัยเพิ่มเติม ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการทำวิจัย การเข้าร่วมเสวนาทางวิชาการและการอ่านวารสารเกี่ยวกับการวิจัย

1.2 คุณลักษณะทางจิตวิทยา อันได้แก่ ทัศนคติ แรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ ความมุ่งหวังในอนาคต ลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยและความคาดหวังในความสามารถของตนเองด้านการทำวิจัย

2. ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานและสภาพแวดล้อมที่มีส่วนส่งเสริมให้มีการทำวิจัย ได้แก่ แหล่งค้นคว้าข้อมูล แหล่งเงินทุนในการทำวิจัย อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำ

วิจัย การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ผู้บริหารและผู้ร่วมงาน ผลตอบแทนที่จะได้รับ จากการทำวิจัยและเวลาสำหรับการทำวิจัย

สำหรับตัวแปรคุณลักษณะทางชีวสังคม ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะตัวแปร อายุ การเข้าร่วมเสวนาทางวิชาการและการอ่านวารสารเกี่ยวกับการวิจัย สำหรับตัวแปรภูมิการศึกษา การอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัยเพิ่มเติม ตำแหน่งทางวิชาการและประสบการณ์ในการทำวิจัย จะไม่นำมาศึกษา เนื่องจากสุรณี พิพัฒน์โรจนภมล (2538) ศึกษาพบว่า ผู้ที่มีภูมิทางการศึกษาต่างกันจะมีผลผลิตภาพการวิจัยต่างกันกล่าวคือ ผู้ที่มีภูมิการศึกษาระดับปริญญาเอก จะมีผลผลิตภาพการวิจัยมากกว่าปริญญาโทและปริญญาโทจะมีผลผลิตภาพการวิจัยมากกว่าปริญญาตรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเฉพาะกลุ่มที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทเหมือนกัน ผ่านประสบการณ์ในการทำวิจัย (วิทยานิพนธ์) มาเหมือนกัน และงานวิจัยของ เขาวภา เจริญบุญ (2538) ศึกษาพบว่า ผู้ทำวิจัยที่มีภูมิการศึกษาในระดับปริญญาโทส่วนใหญ่จะไม่ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยเพิ่มเติมเนื่องจากเห็นว่า มีความรู้ในด้านการวิจัยอยู่แล้วและยังพบว่า ตำแหน่งทางวิชาการไม่มีความสัมพันธ์กับผลผลิตภาพการวิจัย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงควบคุมตัวแปรดังกล่าวข้างต้น

สำหรับคุณลักษณะทางจิตวิทยาซึ่งประกอบด้วยตัวแปรในด้านทัศนคติ ความมุ่งหวังในอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยและความคาดหวังในความสามารถของตนเองในด้านการทำวิจัย ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยและความคาดหวังในความสามารถของตนเองด้านการทำวิจัยในส่วนของตัวแปรทัศนคติ ความมุ่งหวังในอนาคตและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะไม่นำมาศึกษาเพราะงานวิจัยของสมใจ จิตพิทักษ์ (2532) พบว่า ทัศนคติและความมุ่งหวังในอนาคตอธิบายความแปรปรวนของผลผลิตภาพการวิจัยได้น้อยซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลเชิงทฤษฎีที่ว่า ทัศนคติกับพฤติกรรมบางครั้งก็ไม่ได้มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือ บุคคลอาจจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางดีหรือทางบวก แต่ก็ไม่ได้ทำสิ่งนั้นหรือมีพฤติกรรมนั้นและในงานวิจัยของสุรณี พิพัฒน์โรจนภมล (2538) ยังพบว่า ปัจจัยคุณลักษณะด้านจิตวิทยา (ทัศนคติและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์) สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลผลิตภาพการวิจัยได้น้อยที่สุด

สำหรับความสำคัญของคุณลักษณะทางนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยและความคาดหวังในความสามารถของตนเองในด้านการทำวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาผลผลิตภาพการวิจัยในครั้งนี้จะเห็นได้จากงานวิจัยเขาวภา เจริญบุญ (2538) ที่ศึกษาพบว่า ลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยเป็นส่วน

หนึ่งที่ส่งผลให้ครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาโททำวิจัยและเนื่องจากลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการวิจัยเป็นคุณลักษณะของนักวิจัยทางด้านจิตอาารณซึ่งจาริก อัจฉารินทร์ (2529) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบและรวมตัวแปรคุณลักษณะทางจิตอาารณเป็น "ทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์ และลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย" ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแปรทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย สำหรับตัวแปร "ทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์" ที่นำมาใช้ในการศึกษาจะวัดในลักษณะการรับรู้เกี่ยวกับตนเองในด้านทัศนคติที่เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของนักวิจัย ซึ่งต่างจาก "ทัศนคติ" ในงานวิจัยของ สุรณี พิพัฒน์โรจนกุล (2538) ที่วัดจากการให้กลุ่มตัวอย่างพิจารณาคำคุณศัพท์คู่ที่มีความหมายตรงกันข้ามแล้วประมาณค่า ดังนั้นในการวิจัย จะเรียกตัวแปรด้านนี้ว่า "ตัวแปรทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์และลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการวิจัย"

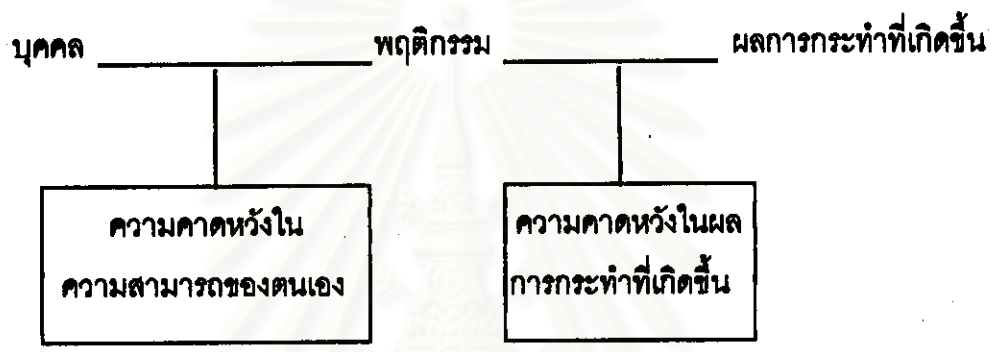
สำหรับแนวคิดในเรื่องการนำความคาดหวังในความสามารถของตนเองมาใช้ในการศึกษาแทนทัศนคติ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความมุ่งหวังในอนาคตนั้น เนื่องจากทฤษฎีความคาดหวังหรือการรับรู้ในความสามารถของตนเองเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับผลที่ตามมาของการกระทำพฤติกรรม (Contingencies) เช่นเดียวกับทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) แต่ลักษณะของ "ผลที่ตามมา" ตามแนวทฤษฎีความคาดหวังในความสามารถของตนเองแตกต่างจาก "ผลที่ตามมา" ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กล่าวคือ ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมนิยมจะเน้นว่า ผลที่เกิดจากการกระทำหรือรางวัลในตัวมันเองเป็นแรงจูงใจประการหนึ่งที่ทำให้คนเราแสดงพฤติกรรม ส่วน "ผลที่ตามมา" ตามแนวทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง จะสามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลได้จะต้องผ่านกระบวนการทางปัญญาเสียก่อน และเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาแล้วจึงจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Bandura, 1977)

ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura ได้เสนอว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรมที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น ความรู้ที่มนุษย์เรียนรู้เหล่านี้กลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์เอง จากการเรียนรู้ความสัมพันธ์ดังกล่าวเมื่อประสบเหตุการณ์หนึ่งมนุษย์จะอาศัยประสบการณ์ของตนคาดหวังเกี่ยวกับอีกเหตุการณ์หนึ่งที่จะเกิดตามมาได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรม

ความคาดหวังซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งหรือไม่นั้นมี 2 ชนิดคือ

1. ความคาดหวังในผลของการกระทำ (Outcome Expectancy) หมายถึง การประมาณหรือการคาดคะเนของบุคคลว่า ถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะนำไปสู่การได้รับผลการกระทำอย่างไร

2.ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (Efficacy Expectancy) หมายถึง การประมาณหรือการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่า ตนสามารถที่จะกระทำพฤติกรรม ที่จะนำไปสู่ผลการกระทำที่คาดหวังไว้หรือไม่ ในการที่จะกระทำพฤติกรรมใดๆก็ตามถึงแม้บุคคลจะเห็นว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำเป็นสิ่งที่น่าปรารถนาเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าบุคคลเกิดความสงสัยว่าเขาจะสามารถกระทำพฤติกรรมนั้นให้ประสบความสำเร็จได้หรือไม่ผลที่เกิดขึ้นนั้นก็ไม้อาจจูงใจให้เขากระทำพฤติกรรมดังกล่าวนั้นได้ดังความสัมพันธ์ในภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังในความสามารถของตนเอง กับความคาดหวังในผลการกระทำที่เกิดขึ้น

สำหรับประสบการณ์ในอดีตจากผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำบางสิ่งบางอย่างนั้นทำให้บุคคลพอที่จะคาดคะเนได้ว่า ผลของการกระทำบางอย่างของตนจะออกมาในลักษณะใด เช่นเดียวกันผลของการกระทำจะเป็นอย่างไรนั้นส่วนใหญ่ก็อยู่ที่การตัดสินใจของตนเองว่าจะปฏิบัติได้ดีเพียงใดภายใต้สภาพการณ์ที่เฉพาะ คนที่มีความสามารถสูงก็คาดหวังถึงผลจากการกระทำที่มีประสิทธิภาพสูง ในขณะที่คนที่มีความสงสัยในตนเองก็จะคาดหวังการกระทำที่ไม่ค่อยจะมีประสิทธิภาพนัก ซึ่งจะก่อให้เกิดผลของการกระทำที่ไม่อยู่ในระดับที่ควรจะเป็น แต่ความคาดหวังในผลจากการกระทำ ไม่สามารถแยกให้เป็นอิสระจากการตัดสินใจการกระทำของตนเองได้เพราะเป็นจุดกำเนิดของความคาดหวังในผลการกระทำนั้น ทั้งนี้เพราะผลของการกระทำที่คาดหวังขึ้นอยู่กับการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่า จะต้องใช้ความพยายามและความอดทนต่อการเผชิญอุปสรรคได้นานเท่าใด บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองสูงและคาดว่า ถ้ากระทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำสูงด้วย บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะใช้ความพยายามหรือความอดทนในการกระทำพฤติกรรมนั้นจนสำเร็จ (Bandura, 1977, 1986)

นอกจากความสำคัญของความคาดหวังในความสามารถของตนเองดังกล่าวข้างต้นที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำความคาดหวังในความสามารถของตนเองมาศึกษาแล้วยังมีงานวิจัยที่ศึกษาพบว่า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองด้านการทำวิจัย มีความสัมพันธ์กับผลผลิตภาพการวิจัย ดังเช่น งานวิจัยของ Vasil (1992) ที่ศึกษาพบว่า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองด้านการทำวิจัยของอาจารย์ในคณะต่างๆของมหาวิทยาลัย Southern แห่งสหรัฐอเมริกา มีความสัมพันธ์สูงกับผลผลิตภาพการวิจัย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Phillips และ Russell (1994) ที่ศึกษาพบว่า ความคาดหวังในความสามารถของตนเองด้านการทำวิจัยของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาของมหาวิทยาลัย 12 แห่ง ในสหรัฐอเมริกามีความสัมพันธ์กันกับผลผลิตภาพการวิจัย แต่ Betz (1986) Phillips และ Russell (1994) ได้กล่าวว่า การที่ผู้เรียนไม่มีความคาดหวังในความสามารถของตนเองทางด้านการวิจัย เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนไม่มีสมรรถภาพการวิจัยที่แท้จริง ดังนั้นจัดการเรียนการสอนที่เน้นการวิจัย หรือการจัดสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมวิจัยจึงมีส่วนสำคัญยิ่ง ที่จะทำให้ผู้เรียนมีความคาดหวังในความสามารถของตนเองทางด้านการวิจัย จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมการวิจัยมาศึกษาด้วย

สรุปได้ว่าปัจจัยที่ผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาศึกษาหาความสัมพันธ์กับผลผลิตภาพการวิจัยมีดังนี้

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือคุณลักษณะด้านชีวสังคม และคุณลักษณะทางจิตวิทยา

1.1 คุณลักษณะด้านชีวสังคม คือ ลักษณะต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลทั้งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและที่ได้รับเพิ่มเติมในภายหลัง ได้แก่ อายุ การเข้าร่วมเสวนาทางวิชาการและการอ่านวารสารเกี่ยวกับการวิจัย

1.2 คุณลักษณะทางจิตวิทยา ได้แก่ ทักษะคติเชิงวิทยาศาสตร์และลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย และความคาดหวังในความสามารถของตนเองด้านการทำวิจัย

2. ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานและสภาพแวดล้อมที่มีส่วนส่งเสริมให้มีการทำวิจัย เพื่อให้การสื่อความหมายมีความกระชับและชัดเจน ผู้วิจัยจะใช้คำว่า “ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย” แทน ประกอบด้วยตัวแปรด้านแหล่งค้นคว้าข้อมูล แหล่งเงินทุนในการทำวิจัย อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน เวลาสำหรับการทำวิจัยและผลตอบแทนที่จะได้รับจากการทำวิจัย

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมการวิจัย ได้แก่ การรับรู้ความเป็นต้นแบบของอาจารย์ผู้สอน การสนับสนุนให้ผู้เรียนทำวิจัยในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ การให้ผู้เรียนได้มี

โอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในงานวิจัย การไม่ยึดติดกับรูปแบบของสถิติในการทำงานวิจัย การกระตุ้นให้นิสิตสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับการวิจัย การรับประสบการณ์เชิงสังคมจากการวิจัย มโนทัศน์ด้านความหลากหลายของวิธีวิทยาการวิจัย การเรียนรู้ถึงข้อจำกัดและข้อบกพร่องของงานวิจัย และความสอดคล้องระหว่างการวิจัยกับการปฏิบัติ

เนื่องจากงานวิจัยเกี่ยวกับผลิตภาพการวิจัยที่ผ่านมา เป็นการศึกษาในลักษณะหาความสัมพันธ์ของตัวแปรและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ในลักษณะการวิเคราะห์สหสัมพันธ์และถดถอย (สมใจ จิตพิทักษ์ , 2532; สุรณี พิพัฒน์โรจนกุล, 2538; Vasil, 1992, 1996 ; Phillips and Russell, 1994) โดยนำปัจจัยที่ส่งผลต่อผลิตภาพการวิจัยซึ่งเป็นคุณลักษณะแฝงไปวิเคราะห์ในลักษณะตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด โดยวัดตัวแปรเหล่านั้นในลักษณะ ไม่มีความคลาดเคลื่อนในการวัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อมูลจริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิซเรล ซึ่งเป็นวิธีการที่รวมตัวแปรแฝงเข้าไปในโมเดลการวิเคราะห์และยังช่วยผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นที่ว่า ไม่มีความคลาดเคลื่อนจากการวัดตัวแปรและผลจากการวิเคราะห์ด้วยลิซเรลสามารถที่จะตอบคำถามการวิจัยได้อย่างลึกซึ้งและครอบคลุมถึงลักษณะลักษณะอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีต่อผลิตภาพการวิจัยได้ด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบโมเดลลิซเรลของผลิตภาพการวิจัย
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบขนาดอิทธิพลของคุณลักษณะทางชีวสังคม คุณลักษณะทางจิตวิทยา ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยและสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมการวิจัยที่ส่งผลต่อผลิตภาพการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือ กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2534 - 2538 โดยจะศึกษาเฉพาะกลุ่มที่ผ่านการเรียนหลักสูตรแผน ก ซึ่งเน้นการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

2. โมเดลผลิตภาพการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ศึกษาหาปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผลิตภาพการวิจัยของมหาบัณฑิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยตัวแปรต่างๆดังนี้

2.1 ตัวแปรแฝงภายใน คือ ทักษะสติเชิงวิทยาศาสตร์และลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย ความคาดหวังในความสามารถของตนเองด้านการทำวิจัย และผลิตภาพการวิจัย

2.2 ตัวแปรแฝงภายนอก คือ คุณลักษณะด้านชีวสังคม ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยและสภาพแวดล้อมการฝึกอบรมการวิจัย

นิยามคำศัพท์

ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักวิจัย หมายถึง คุณสมบัติของผู้ที่ทำการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ ด้านคุณลักษณะทางชีวสังคมและด้านคุณลักษณะทางจิตวิทยา

ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย หมายถึง สิ่งสนับสนุนการทำงานวิจัยให้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย แหล่งค้นคว้าข้อมูล เงินทุนสนับสนุนการวิจัย วัสดุอุปกรณ์สำหรับทำวิจัย การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและบุคคลอื่นๆ ผลตอบแทนที่จะได้รับจากการทำวิจัย และ เวลาสำหรับการทำวิจัย

สภาพแวดล้อมการฝึกอบรมการวิจัย หมายถึง การรับรู้ลักษณะกระบวนการในการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะหรือทัศนคติ ในด้านการทำวิจัยขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลิตภาพการวิจัย หมายถึง อัตราส่วนของปริมาณผลงานวิจัยทั้งจำนวนผลงานวิจัยที่สร้างเสร็จแล้วและกำลังดำเนินอยู่และบทความวิจัย โดยเทียบกับระยะเวลาหลังสำเร็จการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

ผลิตภาพการวิจัย = $\frac{\text{ปริมาณผลงานการวิจัยและบทความวิจัย}}{\text{ระยะเวลาหลังสำเร็จการศึกษา}}$

ระยะเวลาหลังสำเร็จการศึกษา

ในการวัดผลิตภาพการวิจัยนั้นจะให้ผลงานวิจัยและบทความวิจัยแต่ละเรื่องเท่ากับ 100 คะแนน ส่วนงานวิจัยที่กำลังดำเนินอยู่ จะให้ค่าน้ำหนักตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ตามเกณฑ์ในงานวิจัยของ สุรณี พิพัฒน์โรจนกุล (2538) โดยจำแนกงานวิจัยออกเป็นการวิจัยคนเดียวและการวิจัยเป็นคณะ และให้ผู้ที่เป็นหัวหน้าโครงการได้คะแนนมากกว่าลูกทีม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้โมเดลผลิตภาพการวิจัยของมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยเพิ่มให้บัณฑิต มีสมรรถภาพและขีดความสามารถในการทำวิจัย
3. เป็นแนวทางให้หน่วยงานทางการศึกษา ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมการทำวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย